

Obuka za zelene javne nabavke (ZeJN)

Modul 6: Papir za fotokopiranje i grafički papir

Norwegian Embassy
Belgrade

OPŠTI MODULI

1. modul:
Uvod u ZeJN

2. modul:
Strateški aspekt,
procena potreba i
analiza tržišta

3. modul:
Pravni aspekt

4. modul:
Sistemi
menadžmenta
životnom
sredinom i životni
ciklus

5. modul:
Cirkularna
ekonomija i
ZeJN

MODULI SPECIFIČNI ZA ODREĐENU GRUPU PROIZVODA/USLUGA

6. modul:
**Papir za
fotokopiranje
i grafički papir**

7. modul:
Usluge i sredstva
za čišćenje
zatvorenih
prostora

8. modul:
Usluge i sredstva
za čišćenje
javnih prostora

9. modul:
Nameštaj

Naziv obuke	Obuka za zelene javne nabavke (ZeJN)
Modul	Modul 6: Papir za fotokopiranje i grafički papir
Preduslovi za pohađanje	Polaznik je usvojio znanje iz opštih modula 1, 2, 3 i 4
Ciljevi obuke	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje polaznika sa ekološkim kriterijumima za papir za fotokopiranje i grafički papir i kako primeniti ove kriterijume u praksi • Ukazivanje na neophodnost analize i procene stvarnih potreba za papirom i moguće načine za uspešno smanjenje potrošnje papira • Predstavljanje dobrih primera primene ekoloških kriterijuma u sprovedenim postupcima javnih nabavki papira u EU
Sadržaj	Područje primene i ključni uticaji na životnu sredinu; analiza i procena stvarnih potreba za papirom; EU GPP kriterijumi i Vodič kroz kriterijume za zelene javne nabavke za papir za fotokopiranje i grafički papir; primeri dobre prakse u EU, metodologija uključivanja ekoloških aspekata u postupke javnih nabavki, cost benefit analiza
Polaznici	<ul style="list-style-type: none"> • Službenici za javne nabavke u javnom sektoru – lica koja sprovode postupke javne nabavke papira za fotokopiranje i grafičkog papira • Ponuđači papira za fotokopiranje i grafičkog papira (proizvođači, uvoznici, distributeri) • Ostala zainteresovana lica koja žele da unaprede svoje postupke nabavke

PODRUČJE PRIMENE

OBUHVATA
*Neštampani papir za pisanje, štampanje i fotokopiranje
(sa gramaturom do 170g/m²)
koji se prodaje u listovima ili rolnama*

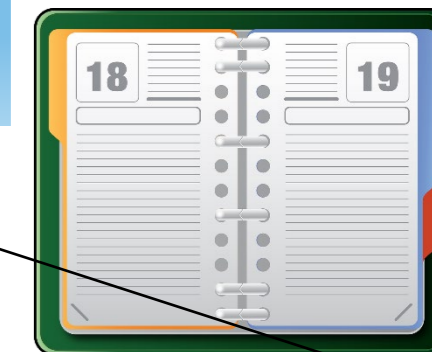

Papir za
fotokopiranje
i grafički
papir

NE OBUHVATA

*Gotove proizvode od papira kao što su:
blokovi za pisanje, blokovi za crtanje,
kalendari, priručnici i sl.*

Uticaji
na životnu
sredinu

- uništavanje šuma i potencijalni gubitak biodiverziteta*
- emisije u vazduh i vodu tokom proizvodnje celuloze i papira
- potrošnja energije i vode tokom proizvodnje**
- potrošnja hemikalija u toku proizvodnje
- stvaranje otpada tokom proizvodnje kao što su škart i mulj

ZeJN

ZeJN

Smanjivanje
uticaja na
životnu
sredinu

- nabavka recikliranog papira ili papira na bazi neobrađenih vlakana koja potiču iz zakonitih izvora
- nabavka papira čiju proizvodnju karakteriše niska potrošnja energije i manja količina emisija
- izbegavanje određenih hemikalija tokom proizvodnje i izbeljivanja papira

**10 mil ha globalnog gubitka pošumljenog područja na godišnjem nivou*

Izvor: FAO (Food and Agriculture Organization of UN), Global Forest Resources Assessment 2020; <http://www.fao.org/documents/card/en/c/ca8753en>

*** 25 - 70 m³vode/t papira i 5000-10700 kWh el. energije/t papira se koristi prilikom proizvodnje „nezelenog“ papira*

ANALIZA I PROCENA POTREBA

Pre početka procesa nabavke, proceniti stvarne potrebe za nabavkom papira*

**Više informacija o proceni potreba dato je u Modulu 2*

<https://pixabay.com/illustrations/question-mark-asking-answer-q-and-a-3978394/>

ANALIZA I PROCENA POTREBA

- *Da li je nova nabavka zaista neophodna?*
- *Koja količina papira nam je realno potrebna?*
- *Da li je neophodno da papir bude sa pretežnim poreklom iz novih (neobrađenih) vlakana/da li je moguće da se nabavi reciklirani papir?*
- *Da li eventualno Ugovor za usluge štampe može, uz manje negativne uticaje po životnu sredinu zadovoljiti potrebe za štampom?*

KAKO USPEŠNO SMANJITI POTROŠNJU PAPIRA

- Sprovesti odgovarajuće organizacione mere koje mogu dovesti do smanjene potrošnje papira (npr. obuka zaposlenih u vezi sa optimalnim korišćenjem papira)
- Izbegavanje nepotrebne štampe i fotokopiranja: razmena i distribuiranje dokumenata putem mejla ili na druge načine
- Izbegavanje štampanja nepotrebnih papirnih primeraka ukoliko dokumenta mogu da se koriste preko računara;
- Obostrana štampa i korišćenje štampe većeg broja stranica na jednom listu papira (kada je to moguće);
- Korišćenje „škart“ papira za beleške, radne kopije i sl.
- Uspostavljanje sistema za reciklažu papira

Green Public Procurement

News and Events

About GPP

GPP Criteria

Background and approach

EU GPP Criteria

GPP Good Practice

Legal Framework

Policy Framework

GPP Advisory Group

National Action Plans

GPP Projects and Toolkit

FAQs

Publications

Studies

Useful links

EU GPP criteria

The EU GPP criteria are developed to facilitate the inclusion of green requirements in public tender documents. While the adopted EU GPP criteria aim to reach a good balance between environmental performance, cost considerations, market availability and ease of verification, procuring authorities may choose, according to their needs and ambition level, to include all or only certain requirements in their tender documents.

<p>Cleaning products and services</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2018) 	<p>Computers, monitors, tablets and smartphones</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2021)
<p>Copying and graphic paper</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2008) 	<p>Data centres, server rooms and cloud services</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2020)
<p>Electrical and Electronic Equipment used in the Health Care Sector</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical Background Report EU GPP criteria (published in 2014) 	<p>Electricity</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2012)
<p>Food Catering services and vending machines</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical Background Report EU GPP criteria (published in 2019) 	<p>Furniture</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2017)
<p>Imaging Equipment, consumables, and print services</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical background report EU GPP criteria (published in 2020) 	<p>Office Building Design, Construction and Management</p> <ul style="list-style-type: none"> Technical Background Report EU GPP criteria (published in 2016)

Copying & graphic paper - GPP Product Sheet

Copying & graphic paper
Green Public procurement (GPP) Product Sheet

This product sheet forms part of the European Commission's GPP Training Toolkit, which can be downloaded from the GPP website: http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm. Similar product sheets have been established for 10 other product and service groups. More information on the reasons for selecting these criteria can be found in the [detailed background report](#) on the website.

For each product/service group two sets of criteria are presented:

- Core GPP criteria** address the most significant environmental impacts, and are designed to be used with minimum additional verification effort or cost increases.
- Comprehensive GPP criteria** are intended for use by authorities who seek to purchase the best environmental products available on the market, and may require additional administrative effort or imply a certain cost increase as compared to other products fulfilling the same function.

1 Scope

This sheet covers procurement actions for the purchase of **copying and graphic paper**. This encompasses unprinted paper for writing, printing and copying purposes (up to 170g/m²) sold in sheets or reels. Finished paper products such as writing pads, drawing books, calendars, manuals, etc. have not been included. The criteria are taken from the European Ecolabel¹, the Nordic Swan label² and the Blue Angel label³.

¹ See: http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm
² See: <http://www.swan.se/criteria> at: <http://www.swan.se/eng/criteria/criteria.asp?pgn=44>
³ See: <http://www.blauer-engel.de/index.htm#criteria> at: http://www.blauer-engel.de/englich/vergabe/download_us_eie-UZ-014.pdf and http://www.blauer-engel.de/englich/vergabe/download_us_eie-UZ-072.pdf

European Commission GPP Training Toolkit - Module 3: Purchasing recommendations

PUBLIKACIJA ALHEMA U KOJOJ SU OBRAĐENI I ADAPTIRANI EVROPSKI KRITERIJUMI ZA PAPIR ZA FOTOKOPIRANJE I GRAFIČKI PAPIR

VODIČ
kroz kriterijume za zelene javne nabavke
- KRITERIJUMI -
PAPIR ZA FOTOKOPIRANJE I GRAFIČKI PAPIR

Oktobar, 2019. Godine

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY
B | T | D The Balkan Trust for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

This project is financially supported by the Royal Norwegian Embassy in Belgrade <https://www.norway.no/en/serbia/>. Realizaciju projekta finansijski je podržala Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu <https://www.norway.no/en/serbia/>.

European Commission

GPP Training toolkit
7.2. Copying and graphic paper

Environment

https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/paper_GPP_product_sheet.pdf

<http://alhem.rs/wp-content/uploads/2013/12/Vodi%C4%8D-kroz-kriterijume-za-zelene-javne-nabavke-1.pdf>

Dva pristupa:

- nabavka papira na bazi ponovno iskorišćenih papirnih vlakana (obnovljenih vlakana) – **RECIKLIRANI PAPIR**
- nabavka papira na bazi prirodnih (neobrađenih/novih) vlakana koja potiču iz resursa kojima se upravlja na održiv način i/ili zakonito posećenog drveća (koji potencijalno sadrži i udeo vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem)– **PAPIR NA BAZI NEOBRAĐENIH VLAKANA KOJA POTIČU IZ ZAKONITIH IZVORA**

Preporuka naručiocima:

U cilju obezbeđenja veće konkurentnosti i izbegavanja diskriminacije ponuđača prilikom formulisanja kriterijuma/tehničke specifikacije koristiti oba pristupa, kao alternativne načine za postizanje cilja nabavke papira koji su ekološki prihvatljiviji

DVE GRUPE KRITERIJUMA

- **Osnovni** -odnose se na najznačajnije uticaje na životnu sredinu i osmišljeni su da se koriste uz minimalne dodatne provere ili povećanje troškova
- **Sveobuhvatni** *- namenjeni naručiocima koji žele da nabave proizvode sa najboljim ekološkim performansama koji su trenutno dostupni na tržištu; međutim, ovi kriterijumi su tehnički veoma složeni - zahtevaju dodatni napor, znanje i vreme, a mogu implicirati i dodatne troškove i širi opseg administracije

Kriterijumi za zelene javne nabavke se redovno pregledaju i ažuriraju kako bi se uzeli u obzir najnoviji naučni podaci o proizvodima, novim tehnologijama, tržišnom razvoju i izmenama zakonodavstva

(NE)OBAVEZNOST KRITERIJUMA

Kriterijumi -služe kao smernice za naručioce; na naručiocima je na koji način i u kojoj meri će primeniti koje kriterijume, u odsustvu posebnih nacionalnih zakona koji regulišu ovo pitanje;

- *Naručiocci su u mogućnosti da primene ekološke kriterijume u onom delu dokumentacije za koji smatraju da će imati najviše koristi ili efekata*

* Ovim Modulom su obrađeni **osnovni** kriterijumi, a više o **sveobuhvatnim** kriterijumima možete saznati u *Vodiču kroz kriterijume za grafički papir i papir za fotokopiranje*

<http://alhem.rs/wp-content/uploads/2013/12/Vodi%C4%8D-kroz-kriterijume-za-zelene-javne-nabavke-1.pdf>

Tehničke specifikacije (TS1)

Za kancelarijsku upotrebu

Za profesionalnu štampu

Papir mora biti izrađen od 100% papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem

Papir mora biti izrađen od najmanje 75% papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem

Dokaz

Svi proizvodi koji nose eko-oznaku tipa I, a sadrže tvrdnju o konkretnom procentu recikliranih vlakana u traženom procentu iz tehničke specifikacije (u ovom slučaju 100% odnosno 75%) mogu poslužiti kao odgovarajući dokaz. Takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.*

Tehničke specifikacije (TS2)

Papir mora biti sa ECF (postupak beljenja bez upotrebe elementarnog hlora) ili TCF karakteristikama (postupak beljenja u potpunosti bez hlora/hlornih jedinjenja)

Dokaz

Kao dokaz da je ovaj kriterijum ispunjen prihvataju se svi proizvodi koji nose eko-oznaku tipa I. Takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.

Predmet javne nabavke

Nabavka recikliranog kancelarijskog papira iz 100% odn. 75% prirodnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem

* Oznake kod kojih su kriterijumi za njihovo ispunjenje određeni od strane nezavisnog tela i koji se prate kroz proces provere i sertifikacije, kao npr. Eko znak EU, nacionalni Eko znak R Srbije, Eko znak „Nordijski labud“, Eko znak „Plavi anđeo“ i sl.

Stepen beline, kao poseban kriterijum:

- Stepen beline papira koji je manji od 90 (za uobičajene kancelarijske potrebe), odnosno stepen beline manji od 70 (za profesionalnu štampu)
 - Upotreba ovog kriterijuma može biti od značaja jer je za dostizanje stepena beline koji je veći od 90 papir potrebno tretirati sa optičkim sredstvima za izbeljivanje
 - Smatra se da je stepen beline papira od 60 dovoljno dobar za svakodnevnu kancelarijsku upotrebu
-

Papir izrađen na bazi prirodnih (neobrađenih/novih) vlakana koja potiču iz zakonitih izvora

OSNOVNI KRITERIJUMI

Predmet javne nabavke

Papir na bazi prirodnih (neobrađenih/novih) vlakana koja potiču iz zakonitih izvora

Tehnička specifikacija (TS1)

Neobrađena prirodna vlakna za proizvodnju celuloze moraju da potiču iz resursa kojima se upravlja na održiv način i/ili zakonito posećenog drveća

(koji potencijalno sadrži i udeo vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem)

Dokaz/provera ispunjenosti

- Sertifikati „lanca nadzora“ za prirodna vlakna (u skladu sa FSC, PEFC, FLEGT ili drugim standardom za održivo gazdovanje šumama u kojem se navodi procenat sertifikovanog drveta)
- Dokazi o uspostavljenom sistemu sledljivosti (često kao deo ISO 9001, ISO 14001 ili EMAS); FLEGT
- Za nesertifikovana prirodna vlakna: naznaka za vrstu, količinu i poreklo vlakana, Izjava da vlakna potiču iz izvora koji su u skladu sa primenljivim zakonima kojima se reguliše seča šuma i promet drveta

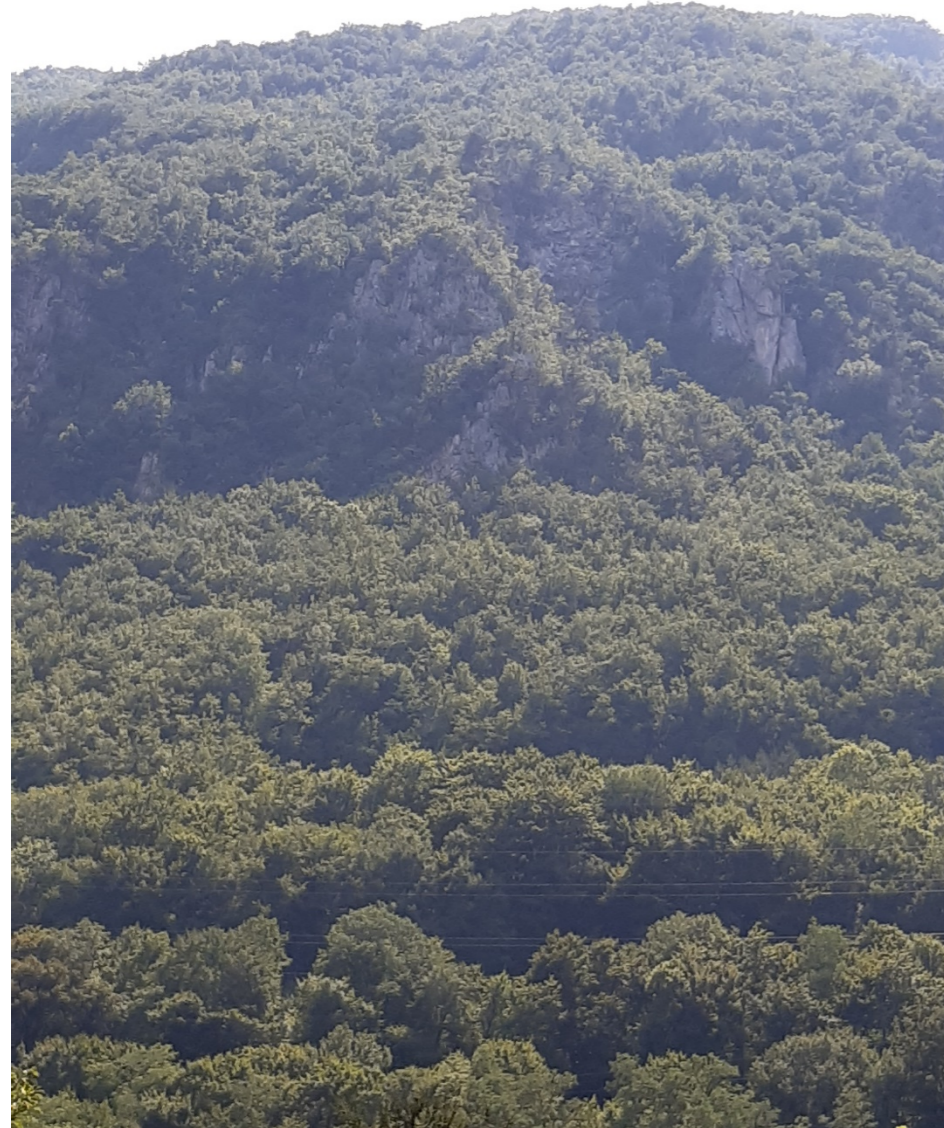
Tehnička specifikacija (TS2)

Papir mora biti najmanje sa ECF karakteristikama (postupak beljenja bez upotrebe elementarnog hlora)

Dokaz/provera ispunjenosti

Kao dokaz se priznaje odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača

Papir izrađen na bazi prirodnih (neobrađenih/novih) vlakana koja potiču iz zakonitih izvora

- **Papir na bazi prirodnih vlakana** (u praksi nije 100% prirodnih vlakana)
- **Povećanje udela:** Dodela većeg značaja/pondera za papir sa većim udelom vlakana sa sertifikovanim poreklom iz održivih izvora i/ili sa većim udelom vlakana koja su dobijena ponovnim iskorišćenjem
- **Kriterijumi za dodelu ugovora:** U slučajevima kada se koristi sistem vrednovanja ponuda zasnovan na ponderima, obavezno naznačiti koliko dodatnih bodova će biti dodeljeno svakom od pojedinačnih kriterijuma koji se odnose na životnu sredinu (min 10-15% ukupnih bodova)

Dokazivanje/provera ispunjenosti uslova

*Tamo gde su kriterijumi zasnovani na ekološkim oznakama, najlakši način da se dokaže usklađenost je **posedovanje odgovarajuće eko oznake**. Međutim, čak i ako papir nije ekološki obeležen, naručilac treba da dozvoli ponuđačima da kao dokazno sredstvo prikažu i druge ekvivalentne potvrde i prateće dokumente. **Prpratna dokumentacija** može se sastojati od izjava proizvođača ili dobavljača, tehničke dokumentacije, rezultata laboratorijskih ispitivanja itd.*

Approved!

Erlangen (Nemačka)

Zajednička nabavka

100% recikliranog papira za kopiranje

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue71_Case_Study_142_Erlangen.pdf

Odluka iz 2013. god (obaveznost korišćenja isključivo papira izrađenog od 100% recikliranih vlakana)

Vrednost ugovora 3 mil EUR; 29 partija; veći broj dobavljača)

Predmet nabavke: Papir za fotokopiranje

Tehnička specifikacija: 100% reciklirani papir A4

Dokaz ispunjenosti uslova: eko znak „Plavi anđeo“ ili druga odgovarajuća potvrda kojom se dokazuje traženi procenat recikliranih vlakana

Kriterijumi za dodelu ugovora: najniža ponuđena cena
Razvijeno tržište

Razvijen način sertifikacije (Blue Angel)

OSTVARENI BENEFITI PO ŽIVOTNU SREDINU

cca 12t CO₂; 2 miliona l vode, 450 hilj. KvH uštede energije

NAUČENE LEKCIJE

- **ZAJEDNIČKOM** nabavkom ostvaruju se **VEĆE UŠTEDE**
- Potrebna je **POLITIČKA PODRŠKA**

R Slovenija

MJU, Centralizovana javna nabavka papira za fotokopiranje

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue_100_Case_Study_188_Slovenia.pdf

Vrednost ugovora 8 mil EUR; 5 partija; 180 javnih institucija

Predmet nabavke: Papir za fotokopiranje A4/A3

Tehnička specifikacija: oba pristupa; a) reciklirani papir (ECF, minimum udela recikliranih vlakana 65%); b) papir na bazi prirodnih (neobrađenih vlakana) – ECF, kao i minimum 50% primarnih vlakana iz šuma kojima se upravlja na održiv način

Dokaz ispunjenosti uslova:

- eko znak tipa I; dokaz o upotrebi primarnih (prerađenih) vlakana koja nisu izbeljena elementarnim hlorom (ECF); FSC ili PEFC sertifikat; FLEGT dozvola ili drugi ekvivalentni dokazi

Kriterijumi za dodelu ugovora: najniža ponuđena cena

NAUČENE LEKCIJE

- Komunikacija sa tržištem je od suštinske važnosti za uspešnu primenu jn
- Sprovođenje preliminarnog ekspertskeg dijaloga omogućilo je pripremu tenderske dokumentacije i reviziju slovenačkih nacionalnih GPP kriterijuma
- Zajednička javna nabavka ima i veće pozitivne efekte po životnu sredinu
- Zajednička javna nabavka omogućila je nabavku papira širom zemlje, što se pokazalo ekonomično i racionalno
- Podela javne nabavke na lotove povećala je konkurenciju i ubrzala postupak

R Hrvatska

Fond za zaštitu okoliša i energetska
učinkovitost

100% recikliranog papira za kopiranje

- Predmet: Nabavka 3500 paketa papira za fotokopiranje A4 formata od 100% recikliranog papira i 60 paketa A3 formata od 100% recikliranog papira
- Otvoren postupak nabavke; sproveden kroz 2 partije;

Kategorija 1: 3.500 paketa A4 formata od 100% recikliranog papira

Tehničke specifikacije:

Težina 80g/m²

Bijela boja ISO 11475 100 min, ISO 2470 sjajnost 80 min

100% reciklirani papir (u skladu sa Blue Angel RAL-UZ-14 ili jednakovrijedan)

Bez upotrebe izbjeljivača (TCF)

Paket sadrži 500 komada

Namjena: za kopirne uređaje, inkjet i laserske pisače

Dokaz: Blue Angel (ili jednakovrijedan) certifikat služiti će kao sredstvo provjere

Kriterij odabira: Najniža cijena

Ponuđač mora dostaviti dokaz o usklađenosti sa traženim tehničkim specifikacijama

Lot 2: 60 paketa A3 formata od 100% recikliranog papira

Tehničke specifikacije:

Težina 80g/m²

Bijela boja ISO 11475 100 min, ISO 2470 sjajnost 80 min

100% reciklirani papir (u skladu sa Blue Angel RAL-UZ-14 ili jednakovrijedan)

Kriterij odabira: Najniža cijena

Ponuđač mora dostaviti dokaz o usklađenosti sa traženim tehničkim specifikacijama

› case study on Thin Clients

GPP
2020 | procureme
for a low-c
economy

Bez upotrebe izbjeljivača (TCF)

Paket sadrži 500 komada

Namjena: za kopirne uređaje, inkjet i laserske pisače

Dokaz: Blue Angel (ili jednakovrijedan) certifikat služiti će kao sredstvo provjere

„NEZELENA“ JAVNA NABAVKA

tehničke specifikacije

Opis stavke	Tražene specifikacije	vrijednosti	Nuđene vrijednosti
Fotokopirni papir 80g A4 210x297 mm, pakiran u omot 500 listova Tražena količina <u>50</u> pakiranja	Gramatura g/m ²	80 ±4	
	Debljina u mm	100 ± 6	
	Bjelina	<u>min 159</u>	
	Neprozirnost %	min 91%	

*Primer ZeJN 1: ozelenjavanje na nivou TS, reciklirani papir
(50% količine da bude 100% reciklirani papir ECF; stepen beline max 90)*

Opis stavke	Tražene specifikacije	Tražene vrijednosti	Nuđene vrijednosti
Fotokopirni papir 80g A4 210x297 mm, pakiran u omot 500 listova Tražena količina 25 pakiranja	Gramatura g/m ²	80 ±4	
	Debljina u mm	100 ± 6	
	Bjelina	<u>max 90</u>	
	Neprozirnost %	min 91%	
	<u>Papir ne sadrži elementarni klor</u>		

„NEZELENA“ JAVNA NABAVKA

tehničke specifikacije

Opis stavke	Tražene specifikacije	<u>vrijednosti</u>	Nuđene vrijednosti
Fotokopirni papir 80g A4 210x297 mm, pakiran u omot 500 listova Tražena količina 50 pakiranja	Gramatura g/m ²	80 ±4	
	Debljina u mm	100 ± 6	
	Bjelina	min 159	
	Neprozirnost %	min 91%	

Primer ZeJN 2: nabavka papira na bazi prirodnih neobrađenih vlakana koji potiču iz zakonitih izvora

Opis stavke	Tražene specifikacije	vrijednosti	Nuđene vrijednosti
Fotokopirni papir 80g A4 210x297 mm, pakiran u omot 500 listova Tražena količina 50 pakiranja	Gramatura g/m ²	80 ±4	
	Debljina u mm	100 ± 6	
	Bjelina	<u>min 159</u>	
	Neprozirnost %	min 91%	

Papir za ispis i kopiranje mora biti izrađen od prirodnih vlakana, porijeklom iz održivo dobivenih izvora, odnosno iz održivo upravljanih šuma.

Navedeno ponuditelji dokazuju važećim FSC certifikatom Vijeća za nadzor šuma (Forest Stewardship Council), ili PEFC certifikatom Programa za poticanje certifikacije šuma (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes), izdanog od akreditirane organizacije od strane FSC centrale ili PEFC centrale, na ime proizvođača papira.

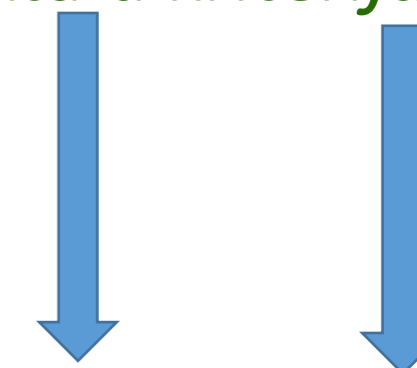

Primer ZeJN1: prethodno uključen ekološki aspekt na nivou TS (50% količine da bude 100% reciklirani papir ECF; stepen beline max 90)

Opis stavke	Tražene specifikacije	Tražene vrijednosti	Nuđene vrijednosti
Fotokopirni papir 80g A4 210x297 mm, pakiran u omot 500 listova Tražena količina 25 pakiranja	Gramatura g/m ²	80 ±4	
	Debljina u mm	100 ± 6	
	Bjelina	<u>max 90</u>	
	Neprozirnost %	min 91%	
	<u>Papir ne sadrži elementarni klor</u>		

Uključivanje ekološkog aspekta u kriterijum za izbor ponude (KI)

Opis stavke	Tražene specifikacije	Vrijednosti	Bodovi
Fotokopirni papir 80g	50% papira mora biti reciklirani papir koji ne sadrži elementarni klor	50 – 59 %	0
		60 - 69 %	5
		70 i više %	10

Primer ZeJN2: nabavka papira na bazi neobrađenih vlakana koji potiču iz zakonitih izvora

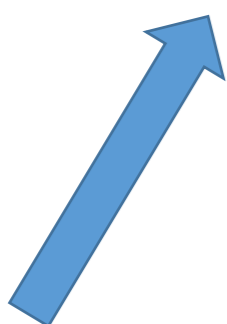
Opis stavke	Tražene specifikacije	Tražene vrijednosti	Nuđene vrijednosti
Fotokopirni papir 80g A4 210x297 mm, pakiran u omot 50 listova Tražena količina 50 pakiranja	Gramatura g/m ²	80 ±4	
	Debljina u mm	100 ± 6	
	Bjelina	min 159	
	Neprozirnost %	min 91%	

50% papira za ispis i kopiranje mora biti izrađeno od prirodnih vlakana, porijeklom iz održivo dobivenih izvora, odnosno iz održivo upravljanih šuma.

Uključivanje ekološkog aspekta u kriterijum za izbor ponude (KI)

Opis stavke	Tražene specifikacije	vrijednosti	Bodovi
Fotokopirni papir 80g	% papira koji je izrađen od prirodnih vlakana, porijeklom iz održivo dobivenih izvora, odnosno iz održivo upravljanih šuma	50 – 59 %	0
		60 – 69 %	10
		70 - 79%	15
		80 i više %	20

METODOLOGIJA UKLJUČIVANJA ZELENIH KRITERIJUMA U POSTUPKE JN (na nivou kriterijuma za izvršenje ugovora)

Kriterijum za izvršenje ugovora (KI)

Količine	Mjesto isporuke
5 paleta	Lokacija 1
5 paleta	Lokacija 2
2 palete	Lokacija 3
1 paleta	Lokacija 4

- dostava se mora vršiti vozilom koje ima emisije CO2 pri mješovitoj vožnji manje od 150 g/km

KI nisu posebno razrađeni, ali ukoliko naručilac smatra da je ekološki aspekt u ovoj fazi od značaja, može ugraditi zeleni kriterijum i na nivou izvršenja ugovora, kako bi osigurao da i ovaj deo postupka nabavke bude sa smanjenim uticajem po životnu sredinu

5 Cost considerations

The European Commission study on the "Costs and Benefits of Green Public Procurement in Europe"¹⁶ found that the purchasing costs for public authorities of green (including 100% recycled and eco-certified copying paper) and non-green copying paper are very similar. Comparing the four countries studied, 'green' versions of copying paper are significantly cheaper (23%) in Germany; in Spain and Sweden 'green' copying paper is slightly more expensive with a relative price difference of 3.5 to 4%; in the Czech Republic the average prices are nearly the same (0.2% difference). The table below presents these results.

Country	Price difference between green and non-green product (%)
Sweden	3.5%
Germany	-23.2% (i.e. the green product is cheaper than the non-green)
Spain	4%
Czech Republic	-0.2%

In conclusion, the variations between prices are, to a greater extent, due to differences between different brands and purchased amounts, than due to differences between green or non-green products. Therefore paper that complies with the criteria defined above is available at competitive prices.

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/eu_recommendations_1.pdf

- Studija Evropske komisije „Troškovi i koristi zelenih javnih nabavki u Evropi“ („Costs and Benefits of Green Public Procurement in Europe“) je utvrdila da su troškovi nabavke **zelenog** (uključujući 100% reciklirani i eko-sertifikovani papir za kopiranje) i **nezelenog** kopirnog papira **VEOMA SLIČNI**. U Nemačkoj su „zelene“ verzije papira za fotokopiranje bile znatno jeftinije (23%).
- Varijacije između cena su u većoj meri zbog razlika između različitih marki i kupljenih količina, nego zbog razlika između zelenih ili nezelenih proizvoda.
- **Zaključak:** **ZELENI papir** je dostupan *po konkurentnim cenama*

DA RAZMISLITE...

Da li
racionalno
koristite papir
prilikom
njegove
svakodnevne
upotrebe

Da li ste
već
nabavljali papir
sa ekološkim
karakteristikama,
a da je niste
smatrali zelenom
nabavkom?

Po vašim
saznanjima/iskustvima,
kakva je dostupnost
papira na bazi
neobrađenih vlakana
i/ili recikliranog papira
na domaćem tržištu;
da li postoji i koja je
cenovna razlika između
zelenog/nezelenog
papira

Prezentacija „Obuka za zelene javne nabavke –Modul 6: Papir za fotokopiranje i grafički papir pripremljena je u okviru projekta „Serbian virtual GPP Knowledge Centre”, koji sprovodi Alternativa za bezbednije hemikalije (ALHem) uz finansijsku podršku Balkanskog fonda za demokratiju, projekat nemačkog Maršal Fonda SAD i Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu.

Stavovi izraženi u ovoj prezentaciji ne predstavljaju obavezno i stavove Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu, Balkanskog fonda za demokratiju, projekat nemačkog Maršal fonda SAD, niti njihovih partnera.

2021.godina

B | T | D

**The Balkan Trust
for Democracy**

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norwegian Embassy
Belgrade